

ARAPÇA'NIN İZİNDE: ARAPÇA'NIN LATİNCE YAZILIŞINA TEK ÖRNEK MALTA DİLİ

Hatice ARSLAN SÖZÜDOĞRU*

Öz

Tarihi boyunca farklı milletlere ev sahipliği yapmış Malta adası, birçok farklı dillerin de uğrak yeri olma özelliğine sahiptir. Bu diller Malta dilini büyük oranda etkilemiş, etkisi altında bırakmıştır. Ancak bu diller arasında izi silinmeyen ve günümüze kadar günlük hayatta yaşayan dil Arap dilidir. Arapça Sami dil ailesindedir. Malta dili de Sami dillerinden ve Latince yazılan tek Sami dilidir. Bu dil yaklaşık bin yıldır Arapçanın Mağrip lehçelerinden biri olarak yaşamını sürdürmektedir. Günümüz Arap dünyasının kullandığı Arapçayla günlük konuşmada kullanılan Malta dili aynı özelliği taşımaktadır. Bu çalışma ile iki dilden kelimeler karşılaştırılarak, birbirine benzerlikleri ortaya konulmuş ve bu dilin izi sürülmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelime: *Maltız, Arapça, Sami dili.*

On the Track of Arabic: Malta Language the One Example of the Arabic Writing in Latin

Abstract

The island of Malta, which has been home to different nations throughout history, is also a frequent destination for many different languages. These languages have influenced the Maltese language to a great extent. However, the language among these languages is the Arabic language, which has not been erased and lives in everyday life as much as everyday. Arabic is belongs to Semitic language family. The Maltese language is also the Semitic language and the only Semitic language written in Latin. This language has been in existence for about thousand years as one of the Maghribi dialects of Arabic. The Maltese language used in everyday conversation

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, Arap Dili ve Belagati Bölümü.

with the Arabic language used by today's Arab world carries the same characteristics. In this study, by comparing the words, similarities were revealed and it was tried to trace this language.

Keyword: *Maltese, Arabic, Semitic language.*

Giriş

İnsanların iletişim aracı olan diller, onları kullanan insanlar gibi, doğar yaşar ve ölür. Kendi içinde her dilin serüveni farklıdır, kimi zaman farklı coğrafyalara taşınır, kimi zaman da kendi dar sınırları içinde kalır. Ancak kendisine biçilmiş olan ömrü tamamlamayı bekler. Bu diller arasında, zenginliğiyle ve İslam dinini kabul eden geniş bir coğrafyaya ulaşma şerefine nail olmasıyla Arap dilinin yeri şüphesiz ayrıdır. Arapça ayrıcalığını günümüze, dilin kendi yazı karakterleri ile değil, farklı yazı karakteri ile de sunarak, farklı bir şekilde daha yansıtmıştır. Bu ayrıcalık, Arap dilinin Malta adasında Latin harfleri ile yazılmasıdır. Malta dili olan “Maltızca” günümüzde Latin harfleriyle yazılsa da yaptığımız incelemede ve tarihi boyunca da bilinen yönü ile o Arapça'nın Mağrip lehçelerindedir.

2008 yılında Malta'ya gittikten sonra bu gerçek ile karşı karşıya kalıp, İngilizce konuşulan bir ada beklerken Arapça konuşan bir halk ile karşılaştık. Ancak yerli halk Arapça ile ilgili herhangi bir bağının olduğunu benimsememekte ve tarihi bağlarını inkâr etmektedir. Bu sebeple Arapça ile Maltızca kelimeleri karşılaştırıp, tespitlerimizi bu makale yolu ile yazmayı uygun bulduk. Kısaca Coğrafi Konumunu ve Tarihini ele aldıktan sonra, sırasıyla Malta dili hakkında ulaştıklarımızı metin içinde vereceğiz.

I. Malta'nın Konumu ve Tarihi

Malta adası¹ Sicilya adasına 100, Tunus kıyılarına 300 km. mesafededir. Yüzölçümü 316 km² ve nüfusu 430 bin. Başkenti Valletta'dır.² Nüfus sayısı az olmakla birlikte nüfus yoğunluğu çok yüksek olan ada Akdeniz iklimi özelliğini taşır. Nüfusun % 97'i Katolik'tir. Ülkede çok az sayıda Protestan bulunmaktadır. Müslümanların sayısı 1500 civarında tahmin edilmekte ve bunun ancak 1000 kadarının Malta uyruklu olduğu söylenmektedir. İklimin elverişli olması nedeniyle Akdeniz ürünleri yetişir. Balıkçılık adanın gelir kaynakları arasında önemli bir yere sahiptir. Malta ekonomisi içinde önemli

¹ Ebû 'Abdillâh Şihâbuddîn er-Rûmî Yâkût el-Hamevî, *Mu'cemu'l-buldân*, Dâr Sâdir, Beyrût, 2010, c. V, s. 43

² Coğrafi konumu için bkz: Şehabeddin Tekindağ, “Malta”, *İ.A.*, c. VII, s. 260